

WYMAGANIA EDUKACYJNE – HISTORIA – KLASA VIII

ROK SZKOLNY: 2026/2027

Ocena z historii jest ustalana na podstawie stopnia spełnienia przez ucznia wymagań edukacyjnych określonych dla danego poziomu nauczania. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności:

- zakres opanowanych wiadomości – znajomość faktów, wydarzeń, postaci, pojęć, dat i zagadnień historycznych określonych w wymaganiach edukacyjnych;
- rozumienie procesów i zjawisk historycznych – dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych, następstw wydarzeń oraz ich znaczenia;
- umiejętność posługiwania się wiedzą historyczną – wykorzystywanie poznanych wiadomości do rozwiązywania zadań i formułowania odpowiedzi;
- analizowanie i interpretowanie źródeł historycznych – odczytywanie informacji ze źródeł pisanych, ikonograficznych, kartograficznych, statystycznych i innych;
- umiejętność porządkowania wydarzeń w czasie i przestrzeni – posługiwanie się chronologią oraz mapą historyczną;
- formułowanie wypowiedzi historycznej – przedstawianie informacji w sposób rzeczowy, logiczny i uporządkowany oraz posługiwanie się właściwą terminologią historyczną;
- łączenie i wykorzystywanie wiadomości z różnych działów historii – dostrzeganie zależności i podobieństw między wydarzeniami, procesami i epokami;
- samodzielność w wykonywaniu zadań – odpowiednie do poziomu wymagań edukacyjnych.

Ogólna zasada ustalania oceny

Ocena śródroczna i roczna wynika z całościowego stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych przewidzianych dla danej klasy.

Ocena nie jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ocen cząstkowych. Oceny cząstkowe stanowią informację o stopniu opanowania poszczególnych wiadomości i umiejętności, natomiast ocena śródroczna i roczna jest oceną stopnia spełnienia wymagań edukacyjnych w danym okresie nauki.

W klasie 8 uczeń może w każdym semestrze wykonać trzy dodatkowe zadania domowe, których systematyczne i rzetelne wykonanie może zostać uwzględnione przy ustalaniu śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z historii.

Za systematyczne i rzetelne wykonanie zadania uznaje się jego:

- wykonanie w wyznaczonym przez nauczyciela terminie,
- samodzielne wykonanie lub wykonanie z wykorzystaniem dozwolonych źródeł i materiałów,
- kompletność i zgodność z poleceniem,
- poprawność merytoryczną,
- estetyczne i czytelne przedstawienie.

Wykonanie zadania nie powoduje automatycznego podwyższenia oceny klasyfikacyjnej. Nauczyciel uwzględnia stopień spełnienia wymagań edukacyjnych przez ucznia, a wykonane zadania stanowią dodatkową informację o jego wiedzy, umiejętnościach, samodzielności i zaangażowaniu.

Podwyższenie oceny klasyfikacyjnej jest możliwe, jeżeli wykonane zadania potwierdzają spełnienie przez ucznia wymagań edukacyjnych na ocenę wyższą niż przewidywana.

Uczeń, który nie wykona zadania lub wykona je nierzetelnie, nie nabywa z tego tytułu prawa do podwyższenia oceny klasyfikacyjnej.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

L.P.	TEMAT LEKCJI	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
1.	Napaść na Polskę	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)	– identyfikuje postacie: Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa graniczna, „polskie Termopile” – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby, Henryka Sucharskiego – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium	– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939r.

		– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina		– wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi	Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow – wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski – zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)	
2.	Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię – identyfikuje postać: Winstona Churchilla – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V– VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)	– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940 – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – wyjaśnia znaczenie terminów: państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji	– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941
3.	Wojna III Rzeszy z ZSRS	– zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan	– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu	– przedstawia przebieg działań wojennych na	– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia

		„Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki	– omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej	froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich	przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS – identyfikuje postać Georgija Żukowa – zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943)	
4.	Polityka okupacyjna III Rzeszy	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady	– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota” – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – omawia bilans Holokaustu	– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary – zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów	– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów – ocenia postawy wobec Holokaustu

5.	Wojna poza Europą	– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada – identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla – zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)	– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej	– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji	– omawia działania wojenne na morzach i oceanach – ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach
6.	Droga do zwycięstwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, – zna daty: bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina	– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, konferencja w Teheranie – wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji – zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), zrzucenia bomb	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego	– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)

	Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry'ego Trumana	atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945)		– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej	– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej
				– charakteryzuje działania na frontach w latach 1944– 1945	– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii
7.	Dwie okupacje	– wyjaśnia znaczenie terminów: sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, zbrodnia katyńska	– zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, deportacja, akcja „AB”	– charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej – zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS

8.	Władze polskie na uchodźstwie	– wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, układ Sikorski – Majski, armia Andersa – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków – wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie	– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)	– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie – omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa	– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej – przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej
9.	Polskie Państwo Podziemne	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi	– wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”	– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż, Związek Walki Zbrojnej	– wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego	– charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

				– wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – zna datę powstania AK (II 1942) – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa	– zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj	– wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK
10.	Spółeczeństwo polskie pod okupacją	– wyjaśnia znaczenie terminów: Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska	– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego	– wymienia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom Żegota, szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery – zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu	– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim
11.	Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzućty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając

				– charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego	
12.	Sprawa polska pod koniec wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)	– wyjaśnia znaczenie terminów: proces szesnastu, Manifest PKWN – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski – zna datę: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944)	– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), powstania TRJN (VI 1945), konferencji w Jałcie (II 1945) – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	– identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie	– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej – wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”) – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego
13.	Początek zimnej wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni	– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana, układ dwubiegunowy, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne – zna daty: uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949)	– identyfikuje postacie: George’a Marshalla – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich – wskazuje okoliczności powstania NATO – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945)	– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945),	– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie – ocenia znaczenie powstania ONZ – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego

			– przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – wyjaśnia, czym była zimna wojna		ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949) – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej	
14.	Za żelazną kurtyną	– wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, destalinizacja, Układ Warszawski	– wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie węgierskie, tajny referat Chruszczowa – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej – zna datę śmierci J. Stalina (1953)	– wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego – zna datę powstania węgierskiego (X 1956)	– zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956) – identyfikuje postać Imre Nagya – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.	– charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.
15.	Rozpad systemu kolonialnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego	– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, Rok Afryki – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego	– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960) – omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach	– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949) – wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej	– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei – opisuje proces dekolonizacji Indochin – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce

			– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan	– wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji	w Chinach po II wojnie światowej – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach	– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
16.	Konflikt na Bliskim Wschodzie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej	– zna datę: powstania Izraela (1948) – wyjaśnia znaczenie terminu konflikt żydowsko-palestyński – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego	– zna daty: rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) – wyjaśnia znaczenie terminu „Pustynna burza” – wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich	– zna datę wojny o niepodległość Izraela (1948–1949) – identyfikuje postać Saddama Husajna – opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie	– omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej – ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael
17.	Zimna wojna i wyścig zbrojeń	– wyjaśnia znaczenie terminu: wyścig zbrojeń – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa,	– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna – zna daty: ogłoszenia blokady morskiej Kuby	– zna daty: lądowania na Księżycu (1969), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961)	– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka	– omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

	Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego	(1962), Praskiej Wiosny (1968) – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu	– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny	– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. I 70. XX w. – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie	
18.	Droga ku wspólnej Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro – zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992)	– identyfikuje postać Roberta Schumana – podaje przyczyny integracji europejskiej – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE	– zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985) – wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej	– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej

19.	Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI	– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki	– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II – prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe	– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych – wymienia przejawy terroryzmu politycznego – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.
20.	Początki władzy komunistów w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci), akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego	– ocenia postawę żołnierzy wyklętych – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje

			wyborów parlamentarnych (1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” – wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich	– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przytacza metody terroru stosowane przez komunistów	wprowadzenia dekrétów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu
21.	Polska w czasach stalinizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Państwowe Gospodarstwa Rolne – zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)	– wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	– przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu – przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.	– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu – podaje założenia planu sześcioletniego – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła
22.	Czasy Gomułki (1956–1970)	– wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż październikowa, mała stabilizacja – zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki,	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r., Służba Bezpieczeństwa – zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968),	– prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy – wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.	– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965) – omawia proces odwilży – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim	– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich

	kardynała Stefana Wyszyńskiego	wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970) – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL	– omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce – przedstawia przebieg obchodów milenijnych	– wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i> , <i>Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</i> – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.	w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL – wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej – opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
23.	Polska w czasach Gierka	– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu – identyfikuje postać Edwarda Gierka – przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka	– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – opisuje życie codzienne w czasach PRL	– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów
24.	Początki opozycji demokratycznej w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR) – identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. – zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978)	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) – identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii
					– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.

				Romaszewskich, Leszka Moczulskiego	
				– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce	
25.	Powstanie „Solidarności”	– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, NSZZ „Solidarność” – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz	– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe, 21 postulatów „Solidarności” – przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r. – zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych – zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy – omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” – przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją
26.	Stan wojenny w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, internowanie – zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki	– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – wyjaśnia znaczenie terminu: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON)	– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce – zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do	– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie

27.	Rozpad bloku wschodniego	– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla	– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>pierestrojka</i> , <i>glasnost</i> – zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)	– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	upadku komunizmu w Polsce – zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego – wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa – identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa	– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne
-----	--------------------------	---	--	--	---	---

28.	Początek III Rzeczypospolitej	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)	– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989) – przedstawia następstwa wyborów czerwcowych	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdaleny – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego	– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
29.	Polska w latach 90. XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny – zna daty: wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.	– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)	– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze” – zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999) – identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski	– ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r. – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego

				– wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej	– przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej	
30.	Polska w NATO i UE	– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)	– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO	– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE	– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka – zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008) – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO	– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem – wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO